

ZÁPIS: IGLO Open - AI

Datum:	23.10.2024
Zapsal/a:	Lucie Tesařová, junior konzultant pro výzkum

Umělá inteligence

Dne 23.10 proběhlo další IGLO Open, tentokrát na téma umělé inteligence (UI). Cílem tohoto setkání bylo prozkoumat úlohu umělé inteligence ve výzkumu se zaměřením na její odpovědné využívání, neboť umělá inteligence je v současnosti považována za jednu z nejvíce transformativních technologií. UI působí jako katalyzátor pokroku, ale nese s sebou také značnou odpovědnost. Dalším cílem tohoto setkání bylo zabývat se potřebou etických úvah (se zaměřením například na generativní UI) a upozornit na potenciální rizika dezinformací, předpojatosti a ochrany soukromí a zároveň vyvážit inovace s etickými otázkami.

První prezentace od Evropské komise GŘ RTD se zabývala přehledem příruček a pokynů k používání umělé inteligence. Prezentující představil, jakým způsobem se Komise snaží mapovat veškerá rizika a limity UI, ale zároveň umožnit co nejefektivnější využívání UI nejen pro vědce, ale i širokou veřejnost. Evropská komise si je vědoma rostoucím potenciálem užití UI, ale zároveň je potřeba omezit negativní dopady pomocí jednotných pokynů, aby se zabránilo roztržitosti. Tyto pokyny byly spoluvytvářeny forem ERA spolu s konzultacemi s jednotlivými zúčastněnými stranami. Evropskou komisí jsou nazývány živými pokyny, kde název odkazuje na pravidelné přezkumy a aktualizace, které je možné brát jako nápovědy pro další aktéry, zejména pro pochopení, kde a čemu věnovat více pozornosti.

Pokyny pro užívání umělé inteligence

Dále prezentující představil doporučení pro tři hlavní skupiny v rámci vědeckovýzkumného prostředí.

První pokyny jsou určeny vědcům. Těm je doporučeno především užívání generativní umělé inteligence transparentně a odpovědně, vzhledem k vědeckým výstupům a chránit při užívání soukromí a duševní vlastnictví v rámci vstupů i výstupů. Dále je doporučeno zůstat kritický k těmto výstupům a být obezřetný, k čemu UI používat a v čem se jí raději vyhnout. Výzkumné organizace by v rámci těchto doporučení měly vést odpovědné používání UI, vyvíjet, aplikovat a rozšiřovat tyto pokyny a nasadit vlastní nástroj pro ochranu dat. Financující organizace by měly podpořit odpovědné užívání UI ve výzkumu, používat UI odpovědně a umožnit transparentní používání pro žadatele.

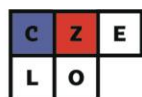
Aktuálně Evropská komise sbírá zpětnou vazbu pomocí různých nástrojů, včetně komunikace se stakeholdery a kooperací s ERA fórem.

Umělá inteligence a etika

Další prezentace byla z Úřadu ombudsmana pro akademickou etiku a postupy Litevské republiky. Jejich hlavním cílem je zajistit dodržování akademické etiky a spravedlivost postupů v litevských vysokoškolských institucích s cílem podpořit integritu, transparentnost a odpovědnost v akademické obci a posílit důvěru veřejnosti v litevský vysokoškolský systém.

Na setkání byla představena [Etická příručka pro umělou inteligenci ve vědě a vysokoškolském vzdělávání](#). Tato příručka by měla poskytnout pokyny pro výzkumné a vysokoškolské instituce, akademickou komunitu a další aktéry zapojené do vědy, či vysokoškolského vzdělávání o tom, jak zajistit etické využívání umělé inteligence v rámci studijních, či vědeckých aktivit.

V rámci této příručky byly zmíněny obecné principy používání umělé inteligence, kterými jsou například princip demokracie, akademická integrita, princip zodpovědnosti, transparentnost, bezpečnost a

obezřetnost. Dále probíhají diskuse o možné výuce občanů k etickému používání UI a plánuje se příprava technického podpůrného nástroje pro výuku UI.

V budoucnu se počítá s dalšími doporučeními v případě tvorby obdobných pokynů i za přispěním sítě [ENRIO](#). Jedná se o evropskou síť, která má za cíl posílit integritu výzkumu v Evropě ve světě s rostoucí mezinárodní spoluprací a funguje od roku 2007.

